CURTEA DE APEL BĂLŢI

Cauza judecătoria Soroca
Nr. 21 rji-792/23 sediul central
judecător Gh. Tocaiuc

D E C I Z I E
mun. Bălţi
10.10.2023

Colegiul judiciar penal al Curţii de Apel Bălţi în componenţa
Preşedintelui de şedinţe: Dumitru Pușca
Judecători: Angela Revenco și Ruslana Burdeniuc
Cu participarea
Avocatului: Vadim Gligor
a judecat în ședință publică, în ordine de recurs, recursul directorului al Penitenciarului nr. 6 Soroca, Viorel Țîmbaliuc declarat împotriva încheierii judecătoriei Soroca sediul central din 30.05.2023 în cauza condamnatului **Cazacu Valeriu** pe art. art. 473^2 – 473^4 Cod pr. penală.

Pentru a se expune pe marginea recursului declarat, Colegiul,-

C O N S T A T Ă:

Prin sentința judecătoriei Bălți sediul central din 17.12.2018, modificată prin decizia Curții de Apel Bălți din 29.09.2020, Cazacu Valeriu a fost condamnat pe art. 186 alin. (2) lit. b), c), d), art. 186 alin. (2) lit. c), d), art. 186 alin. (2) lit. d.) Cod penal, cu incidența prevederilor art. 84 alin. (4) Cod penal, la 16 ani închisoare.

La 23.01.2023, condamnatul Cazacu Valeriu a sesizat în ordinea art. art. 469 alin. (1) pct. 17/1; 473^2- 473^4 Cod pr. penală judecătoria Bălți sediul central cu plângere privind constatarea condițiilor inumane de detenție pe perioada deținerii în Penitenciarul nr.6 Soroca și Penitenciarul nr. 11 Bălți, ce nu corespund standardelor minime garantate de art.3 al Convenției și legislația națională, cu reducerea pe această durată a termenului pedepsei penale. În argumentarea cerințelor formulate, invocând deținerea în condiții inumane și degradante, ce i-au afectat grav drepturile și libertățile fundamentale, fiind plasat în celule supraaglomerate ce nu corespund standardelor naționale și internaționale privind suprafața minim garantată de 4 m^2 pentru deținut, cu condiții de igienă dezastruoase, în lipsa sistemului de ventilare celulele fiind afectate de mucegai, asistența medicală fiind una precară, în celule nu se face dezinfecție, ceea ce duce la popularea lor cu insecte.

Instanța, prin încheierea din 09.03.2023, și-a declinat competența de la examinarea cauzei în favoarea judecătoriei Soroca sediul central.

Ulterior, la 14.02.2023, în adresa judecătoriei Bălți sediul central a parvenit o plângere suplimentară a condamnatului Cazacu Valeriu cu același obiect privind constatarea condițiilor inumane și care prin încheierea instanței din 09.03.2023 a fost remisă spre examinare instanței competente judecătoria Soroca sediul central.

Primind pe rol plângerile condamnatului Cazacu Valeriu, prin încheierea judecătoriei Soroca sediul central din 25.05.2023 s-a dispus conexare lor și examinarea în procedură unică.

Prin încheierea Judecătoriei Soroca sediul central din 30.05.2023, adoptată în ordinea art. art. 473^2-473^4 Cod pr. Penală, instanța a admis plângerea condamnatului Cazacu Valeriu, constatând:

- deținerea lui în perioadele 04.01.2018-15.06.2018, 06.07.2018-18.03.2019, 20.05.2019-20.01.2020, 03.02.2020-21.03.2022, 04.04.2022-19.09.2022, în Penitenciarul nr. 11 Bălți în condiții contrare prevederilor art. 3 al Convenției, în total 1597 zile în calitate de condamnat, cu reducerea în condițiile art. 473^4 alin. (4) Cod pr. penală a pedepsei cu 477 zile, prin calcularea a 3 zile de reducere pentru 10 zile de detenție, pentru perioada de 1590 zile de detenție în penitenciar;

- deținerea lui în perioada 19.09.2022-22.05.2023, în Penitenciarul nr. 6 Soroca în condiții contrare prevederilor art. 3 al Convenției, în total 245 zile în calitate de condamnat, cu reducerea în condițiile art. 473^4 alin. (4) Cod pr. penală a pedepsei cu 48 zile, prin calcularea a 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenție, pentru perioada de 240 zile de detenție în penitenciar;

- pentru perioada de 12 zile formată din cumulul zilelor rămase nereduse, s-a dispus reducerea pedepsei în condițiile art. 474^4 alin.(4) Cod pr. penală cu 2 zile pentru 10 zile de detenție, iar 2 zile rămase să fie lăsate în continuare la termenul executării pedepsei penale;

- reducerea totală cu 528 zile a termenului pedepsei de 16 ani închisoare, stabilită condamnatului Cazacu Valeriu prin sentința judecătoriei Bălți sediul central din 17.12.2018, modificată prin decizia Curții de Apel Bălți din 29.09.2020.

Dezacord cu soluția adoptată pe caz și-a expus directorul Penitenciarului nr.6 Soroca, Viorel Țîmbaliuc, solicitând casarea ei în partea reducerii pedepsei condamnatului din considerent că deținutul nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman sau degradant, reiterând constatările efectuate potrivit raportului prezentat instanței.

Procedura citării legale și actele procedurale preparatorii judecării cauzei în ordine de recurs, prevăzute la art. 447 Cod pr. penală, au fost executate.

În temeiul art. 32 alin. (2) și art. 471 alin. (3/1) Cod pr. penală, recursul a fost examinat prin intermediul teleconferinței, la care a fost asigurată prezența condamnatului Cazacu Valeriu.

La judecarea recursului reprezentantul P-6 Soroca nu a participat, fapt ce în condițiile art. 447 alin. (1) Cod pr. Penală nu constituie impediment pentru soluționarea lui.

În fața instanței de recurs condamnatul Cazacu Valeriu precum și avocatul desemnat Vadim Gligor au pledat pentru respingerea recursului declarat de administrația P-6 Soroca ca fiind nefondat, cu menținerea încheierii instanței de fond fără modificări.

Verificând argumentele invocate de recurent în raport cu materialele prezentate instanței de recurs, concluzionând posibilitatea examinări cauzei în lipsa reprezentantului P-6 Soroca, ascultând pledoariile participanților la proces, Colegiul în ordinea art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod pr. penală, va *respinge recursul, păstrând neschimbată hotărârea atacată*.

În motivare Colegiul reține, că remediul național preventiv și compensator a perioadei detenției în condiții de penitenciar contrar prevederilor art. 3 CEDO și a jurisprudenței CtEDO, a fost pus în aplicare la 01.01.2019 prin Legea nr. 272 din 29.11.2018 pentru modificarea şi completarea unor acte legislative, garantându-le condamnaților ce își excută pedeapsa în instituțile penitenciare din țară, reducerea termenului ei în conformitate cu legislația procesual penală în vigoare.

Urmare a adoptării cadrului legal intern, CtEDO a respins ca inadmisibile, mai multe cerințe formulate de condamnați referitor la despăgubiri pentru condițiile precare de detenție, reiterând în cauza Drăniceru vs RM din 12.02.2019, că având în vedere noul remediu preventiv și compensatoriu pentru condițiile inadecvate de detenție, instituit în Republica Moldova în baza Legii nr.163 din 20 iulie 2017 (în vigoare din 1 ianuarie 2019) și a Legii nr. 272 pentru modificarea Codului de procedură penală, acesta în principiu ar putea remedia în mod adecvat încălcările Convenției provocate de anumite condiții precare de detenție. Cu toate acestea, Curtea subliniază că această concluzie nu va prejudicia în niciun fel o eventuală reexaminare, după caz, a chestiunii cu privire la eficiența remediului respectiv în funcție de deciziile pronunțate de către instanțele naționale și a executării lor efective, ea păstrându-și competența de ultim control cu referire la plângerile formulate de către eventualii reclamanți care vor epuiza căile de recurs interne disponibile.

De asemenea, Curtea a considerat că odată cu punerea în aplicare a legii nominalizate, remediul național intern *ar putea a priori a fi considerat efectiv pentru contestarea condițiilor proaste de detenție în Republica Moldova, fiind disponibil persoanelor condamnate sau plasate în arest preventiv, precum și persoanelor eliberate din detenție, cu condiția respectării termenelor prevăzute de către noile prevederi interne și cu referire la caracterul compensator al remediului.* În contextul dat, reclamantul trebuie să beneficieze de noul remediu, în

vederea obținerii la nivel național a recunoașterii violării și, după caz, a unei despăgubiri adecvate. Iar dacă el nu o va obține la nivel național, va avea posibilitatea adresării la CtEDO cu o nouă cerere în termen de șase luni după epuizarea căilor ordinare de recurs intern, Curtea rezervându-și posibilitatea examinării coerenței dintre jurisprudența instanțelor naționale cu propria sa jurisprudență, precum și eficiența remediului atât în teorie, cât și în practică.

Astfel încât, Colegiul atestă că în accepțiunea prevederilor art.473^2 alin.(5) Cod pr. penală, plângerea condamnatului Cazacu Valeriu din 23.01.2023 a fost depusă în termen.

Raportând aspectele faptice a speței la normele supra nominalizate, Colegiul statuează, că instanța de fond în baza raportului prezentat de către instituția penitenciară, corect a reținut, că pe perioada executării pedepsei penale în Penitenciarele nr. 11 Bălți și nr. 6 Soroca condamnatului Cazacu Valeriu nu i-au fost asigurate condițiile minime necesare de detenție, prevăzute la pct. 464 al Statutului executării pedepsei de către condamnat, potrivit căror *fiecare deţinut trebuie să fie asigurat cu spaţiu de cazare de cel puţin 4 m/2,,*, el fiind plasat în celule supraaglomerare, cu suprafața ce nu corespunde normei vizate, fapt prin ce i-a fost depășit nivelul inevitabil de suferință, atingându-se pragul de severitate garantat de art. 3 a Convenției. Or, conform jurisprudenții CtEDO în cauza *Shishanov c. Moldovei din 15 decembrie 2019*, aglomerarea penitenciarelor, cu asigurarea normei de spațiu locativ mai mic de 4 m/2, este suficientă pentru a concluziona, că condițiile de detenție suportate de reclamant au depășit nivelul de gravitate prevăzut de articolul 3 din Convenție.

La fel, Colegiul reține că potrivit rapoartelor Comitetului pentru prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante, condițiile de detenție în penitenciarele nr. 11 Bălți și Penitenciarul nr. 6 Soroca nu corespund minimului necesar, persistând problema suprapopulări celulelor, în primul penitenciar geamurile fiind de dimensiuni mici ce nu facilitează pătrunderea lumini solare; lipsesc spațiile special amenajate pentru fumători din care deținuți sunt nevoiți să fumeze în prezența celor nefumători și a medicamentelor corespunzătoare; în cel de-al doilea penitenciar constatându-se problema asigurării insuficiente cu personal medical, celulele necesitând reparații și îmbunătățirea condițiilor de igienă; accesul limitat la lumina razelor solare; insalubritatea sanitară; infectarea cu paraziții; lipsa unui medic mai mult de un an; condiții deplorabile din cabinetul stomatologului, unde medicamentele sunt păstrate în mod necorespunzător, fapt despre care a menționat prima instanță în hotărârea adoptată.

Astfel ținând cont de cele nominalizate supra, Colegiul în respingerea argumentelor din recurs atestă, aplicarea corectă de către instanță a prevederilor art. 473^4 alin. (4) Cod pr. penală, prin calcularea a trei zile de reducere pentru fiecare zece zile de detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți, deducând reducerea în

mărime de 477 zile, cum și calcularea a două zile de reducere pentru fiecare zece zile de detenție în Penitenciarul nr. 6 Soroca, deducând reducerea în mărime de 48 zile, în raport cu perioadele de referință a detenției în condiții contrare art. 3 a Convenției, unde Cazacu Valeriu și-a executat pedeapsa penală, bazându-și în acest sens soluția pe cadrul legal intern, modificat prin legea procesual penală în vigoare din 01.01.2019, care la dispoziția art. 469 alin. (1) pct. 17/1) stabilește posibilitatea verificării în cadrul executării pedepsei penale a condițiilor de detenție, despăgubindu-i pe condamnați prin reducerea ei conform art. 473^2 alin. (4) Cod pr. penală, în cazul în care acestea sunt contrare garanțiilor acordate de art. 3 a Convenției.

Reducerea integrală de 528 zile este una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă apreciere a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită, și care va avea efectul compensatoriu.

Respectiv, constatând motivarea instanței a fi una plauzibilă, Colegiul o preia în tot și o însușește, ceea ce este în corespundere cu jurisprudența CEDO în cauza *Albert vs. România din 16.02.2010*, potrivit cărei, instanțele naționale deși au obligația să-și motiveze deciziile, acest fapt totuși nu impune acordarea unui răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61*), pentru respectarea caracterului echitabil a procesului, fiind necesar ca instanța internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să examineze chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Reieșind din cele expuse, Colegiul penal reține caracterul neîntemeiat a argumentelor invocate în recursul formulat de către directorul Penitenciarului nr. 6 Soroca, Viorel Țîmbaliuc fapt pentru care îl va respinge, păstrând neschimbată soluția instanței de fond ca fiind una întemeiată și motivată.

În corespundere cu art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod pr. penală, Colegiul,-

D E C I D E:

Recursul directorului al Penitenciarului nr. 6 Soroca, Viorel Țîmbaliuc declarat împotriva încheierii judecătoriei Soroca sediul central din 30.05.2023 în cauza condamnatului **Cazacu Valeriu** pe art. art. 473^2 – 473^4 Cod pr. penală, se respinge ca nefondat, cu menținerea ei fără modificări.

Prezenta decizie este irevocabilă.

Președintele ședinței: Judecător: Judecător: